

NOIDANKEHÄ

Näyttely Porin taidemuseon projektihuoneessa

20.1.-7.3.1999

Noidankehän lähtökohtana on **Sirkka-Liisa Sassin** henkilöhistoria ja sairaskertomus. Sairautta käsitellään näyttelyssä sekä lääketieteellisen aineiston pohjalta että Sirkka- Liisa Sassin kehon historian kautta. Skolioosi tarkoittaa selkärangan sivusuuntaista käyristymää, josta on näkyvinä seurauksina vartalon epämuodostuminen ja lyheneminen sekä pahimmissa tapauksissa kylkiluukyttyrän muodostuminen. Näyttelyn pääaineisto koostuu Sassin henkilökohtaisesta arkistosta valikoidusta materiaalista. Lisäaineistoa on toimittanut Sassin saksalainen lääkäri, tohtori Klaus Zielke. Projektissa on mukana myös valokuvaaja Stefan Bremer, joka on tätä näyttelyä varten toteuttanut uuden kuvasarjan malleinaan skolioosia sairastavat suomalaiset naiset. Kollaasimainen tilateos muodostuu valokuvista, teksteistä, esineistöstä, videosta ja äänielementistä.

Sirkka- Liisa Sassin saavuttamaa erävoittoa sairaudestaan, oman elämänsä noidankehästä, symboloi sarkastisesti voitonriemua julistava sädekehän ja kidutuskruunun yhdistelmä. Se muistuttaa pitkistä ja kivuliaista hoitajaksoista saksalaisella klinikalla, jolloin Sass joutui konkreettisesti kasvamaan uudelleen kalloon ruuvatun Halo –kehän, korsettien ja selkärankaa tukemaan asetetun terässauvan avulla. Kärsimyshistoriaansa Sass on käsitellyt usein mustan huumorin keinoin, mm. asettautumalla valokuvattavaksi Halo –kehässään ja tukikorsetissaan kuin hämmästyttävän kauniina koneena. Rohkeus käsitellä sairauttaan avoimesti on mahdollistanut Sirkka-Liisa Sassille elämisen sen kanssa vuosikymmenien häpeän ja peittelyn jälkeen.

Noidankehän teemana on normista poikkeava keho: käsitykset terveestä ja sairaasta, kauniista ja rumasta, hyvästä ja pahasta, normaalista ja epänormaalista. Näyttely käsittelee arkoja aiheita, joista ei välttämättä haluttaisi ääneen puhua tai vielä vähemmän kohdata silmästä silmään. Kuitenkin juuri tällä keinoitekoisen kauneuden tavoittelun vuosikymmenellä Noidankehä on erittäin ajankohtainen. Sen teemaana on rehellinen peiliin katsominen, toisten ja itsensä hyväksyminen irrottautumalla noidankehiin ajavista stereotyyppisistä, ulkoapäin ohjatuista kauneuden määritelmistä – sekä lopulta: vapaa heittäytyminen elämään, muiden ihmisten pariin, joilla jokaisella, kuten Sirkka-Liisa Sass on kirjoittanut, ”on oma kyttyränsä”.

Näyttelyn kuraattoreina toimivat Porin taidemuseon amanuenssi Jari-Pekka Vanhala ja Näyttelyvaihtokeskus FRAMEn johtaja Marketta Seppälä. Projektissa on mukana myös Invalidisäätiön sairaala ORTON.